

Holly Flora

Empatija i potvrda vizije u rukopisu MS 410 iz oxfordskoga Corpus Christi Collegea

Meditacije o Isusovu životu ili *Meditationes Vitae Christi* jedan je od ponajboljih pobožnih tekstova rane renesanse. Izvorni tekst, koji je za franjevačku redovnicu – klarisu, u 14. st. u Toskani napisao franjevac, možda Johannes de Caulibus, na privlačan i slikovit način anegdotskim pričama nadopunjuje evanđeoska izvješća. Autor Meditacija biblijske je tekstove sažeo u razumljive kratke priče unoseći u njih parafraze iz rane crkvene književnosti dajući ujedno i vlastiti maštoviti doprinos. Preveden na šest europskih jezika te jednako dobro primljen i kod svjetovne i kod crkvene publike, *Meditationes* svoju popularnost djelomično duguje i nevjerojatnoj sposobnosti da čitatelja emocionalno približi Kristovu životu.

Bogato oslikan i prekrasno iluminiran manuskript 410, kopija Meditacija, sadrži jedinstven slikovni prikaz koji upućuje na tekst kojim se potiče pobožnost i suosjećanje. Vjerojatno je izrađen u Rimu oko 1350. g., a danas se čuva u knjižnici Fakulteta Corpus Christi na Sveučilištu u Oxfordu. Ovim radom namjera mi je pokazati da tekst i ilustracije manuskripta 410 prikazuju stvarni doživljaj Kristova života blizak franjevačkim idejama o iskupiteljskoj snazi pobožnih prikaza. Dijelovima o djetinjstvu i Muci Kristovoj ovaj rukopis svojim čitateljima, najvjerojatnije klarisama, promiče posve osoban, snažan i vizionarski molitveni život.

O podrijetlu i vlasništvu manuskripta dosad je malo toga poznato. Paleografija latinskoga teksta i stil minijature daju naslutiti da je izrađen sredinom 14. st. u središnjoj Italiji. Ostale dokaze o podrijetlu valja tražiti u mogućem portretu darivatelja koji se nalazi u rukopisu. Na borduri prvoga lista prikazan je sv. Franjo kako pokazuje ranu na boku ženskoj osobi odjevenoj u haljinu franjevačke redovnice, koja bi mogla biti vlasnica knjige ili sv. Klara Asiška, no budući da joj nedostaje aureola ili atribut koji bi potvrdio da je riječ o svetici, razumijevanje je slike otežano. Također, na listu je prikazan i grb čija heraldika nije očuvana te je stoga teško otkriti tko je bio vlasnik ovoga rukopisa. Čak i ako uzmemo u obzir da je tekst Meditacija izvorno bio napisan za franjevačku redovnicu te da je stavio žene u prvi plan, urednikov izbor u manuskriptu 410 ne može u potpunosti biti doveden u vezu sa slikama nađenim u tekstu. Zapravo, postoje jaki dokazi da i neki raniji ilustrirani manuskripti Meditacija sadrže slike koje vrlo osebujno prikazuju spol i zanimanje čitatelja. Dakle, čini se kako je rukopis 410 prvenstveno bio posvećen isključivo moliteljici prikazanoj sa sv. Franjom i sv. Klarom na naslovnom listu. Slikovni su prikazi trebali u njoj pobuditi emocije te poslužiti u prakticiranju pobožnosti.

Prijevod s engleskoga: Tina Bošković